

УДК 159.9

Ониськів О.- ст. гр. БП-31

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

ДЕТЕРМІНАНТИ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ

Науковий керівник: к. психол. н., доцент Періг І. М.

Людська життєдіяльність насичена взаєминами різних типів. Міжособистісні відносини передбачають певне ставлення до себе, інших та супроводжуються емоційним ставленням, а точніше беруть початок із таких полярних почуттів, як симпатія-антипатія, тобто приязнь-неприязнь, що позначається на ефекті взаємовпливів.

Вивченням питання міжособистісних відносин займалися вітчизняні та зарубіжні психологи. Серед вітчизняних науковців, які брали участь у дослідженні феномену привабливості особистості: Альошина Ю.Е., Ананьєв Б.Г., Абалакіна М.А., Бодальов О.О., Вілюнас В.К., Гозман Л.Я., Коломийський Я.Л., Кон І.С., Хронік О. О., Табунська В.А., Лосенков В. О., Обозов М.М., Трапезникова Т. М., Шнейдер Л.Б. та інші. Не менш значним є внесок таких зарубіжних психологів, як: Аронсон, Бершайд С., Гутьєррес С., Зайонц Р., Генрік Д., Морено Дж., Ньюком Т. та інші.

З'ясовано, що міжособистісні стосунки - це сукупність об'єктивних зв'язків та взаємодій між особами, які належать до певної групи. Характерною ознакою міжособистісних стосунків є їх емоційне забарвлення. Отже, ми можемо визначити їх як взаємини людей, що формуються в процесі безпосередньої взаємодії в групі, мають неформальний характер і містять емоційно забарвлену та взаємно значущу оцінку партнерів по спілкуванню.

Оцінка міжособистісних стосунків передбачає проведення їхньої класифікації. Так, виділяються стосунки знайомства, приятелювання, дружби, Коли один з партнерів сприймає ці стосунки тільки як знайомство, а інший — як дружбу, то виникає непорозуміння. Тому міжособистісні стосунки можна визначити як взаємну готовність партнерів до певного типу почуттів, домагань, очікувань, поведінки. М. Обозов пропонує таку класифікацію міжособистісних стосунків: знайомства, приятелювання, товариські, дружні, любовні, подружні, родинні, деструктивні. Вона спирається на кілька критеріїв: глибину стосунків, вибірковість щодо партнерів, функції стосунків.

Міжособистісні стосунки охоплюють широке коло явищ, але головним регулятором сталості, глибини, неповторності міжособистісних стосунків є атракція, тобто привабливість однієї людини для іншої. Тому стан задоволеності-незадоволеності виступає основним критерієм оцінки таких стосунків. Привабливість складається з почуттів симпатії та притягання. Якщо симпатія-антипатія — це переживання задоволення та незадоволення від контактів з іншими людьми, то притягання-відштовхування — практична складова цих переживань.

Взаєморозуміння є необхідною складовою будь-якого спілкування. Крім емпатії (співпереживання), взаєморозуміння включає ще такі механізми як: егоцентризм (зосередженість особи тільки на власних інтересах та переживаннях і нездатність розуміти іншу людину), розуміння (здатність прийняти і зрозуміти мотиви, цілі іншої людини), ідентифікація (отождолення себе з іншою людиною її пізнання і розуміння) і рефлексія (усвідомлення діючим індивідуумом того, що він сприймається партнером по спілкуванні). Всі ці механізми дозволяють цілісно зрозуміти відносини як взаємодію між людьми, початковим етапом яких є атракція і взаєморозуміння.